

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОПЕРАЦІЙ ФАКТОРИНГУ ТА ФОРФЕЙТИНГУ

асп. Деркач Ж. В., студентка гр. Ф-91 Барикіна Т. І.

На сучасному етапі розвитку економічних відносин одну з найважливіших ролей у стимулюванні економіки відіграє банківський кредит як головне джерело забезпечення грошовими ресурсами поточної господарської діяльності підприємств.

В умовах швидкозмінних ринкових відносин та нестабільної кон'юнктури все більшого значення набуває використання таких видів кредитування, як факторинг, форфейтинг, лізинг, кредитування на основі документарного акредитива тощо.

Факторинг визначається як придбання права на стягнення боргів, перепродаж товарів і послуг з подальшим отриманням платежів за ними [1].

Як правило клієнтом є постачальник, який віддає факторинговій компанії право на отримання платежу за товари або послуги. Факторингова компанія відразу виплачує клієнту від 70% до 90% потрібних йому грошей у вигляді кредиту, а залишок (без проценту за кредит та комісію за факторингові послуги) перераховується після стягнення всього боргу.

Факторинг є різновидом посередницької діяльності, при якій факторингова компанія за певну плату одержує від підприємства право стягувати і зараховувати на його рахунок належні йому від покупців суми грошей.

Метою факторингового обслуговування є негайне або на визначену в договорі дату отримання постачальником коштів незалежно від платоспроможності покупця.

На нашу думку, основна цінність факторингу полягає в його комплексності. Він є не просто фінансуванням певних витрат, а являє собою сукупність рівноцінних для підприємства фінансово-посередницьких послуг.

Форфейтинг представляє собою фінансування торгівлі шляхом обліку переказних векселів без права регресу, тобто покупець векселя бере на себе весь ризик неплатежу і не може пред'явити претензії попередньому власнику.

Найбільшого розвитку форфейтинг набув у країнах, де державне кредитування експорту є недостатньо розвинутим [2].

Сутність операції форфейтингу полягає у тому, що продавець, надаючи відстрочку платежу, може вимагати від покупця виписати боргову розписку (вексель). За векселем продавець отримує безперечне право отримання платежу при настанні терміну виконання зобов'язання.

Метою форфейтингової угоди виділяють наступне:

- для покупця - придбання товару в кредит (крім ціни товару він сплачує відсотки за кредит);
- для продавця - одержання при врахуванні векселів суми, що дорівнює ціні товару;
- для банку - одержання доходу у виді дисконту при врахуванні векселів.

Об'єктом факторингової операції є переважно рахунок-фактура, в той час як об'єкт форфейтингової операції – переважно вексель (простий або переказний). Однак об'єктом форфейтингу можуть бути й інші види цінних паперів (але вони обов'язково повинні містити абстрактне зобов'язання) або рахунки дебіторів та розстрочки платежів [2].

Факторинг це різновид короткострокового кредитування (до 180 днів). Форфейтинг це середньостроковий кредит (від 180 днів до 10 років).

У факторингових операціях, у порівнянні з форфейтинговими, сума кредиту обмежується, внаслідок можливості синдикації.

Фактор або залишає за собою право регресу до експортера або відмовляється від цього права, але навіть у цьому випадку при експорті товарів політичні та валютні ризики несе експортер. Форфейтер несе всі ризики несплати боргу включаючи політичні та валютні ризики при експорті товарів.

Можливість перепродажу факторингового активу фактором не передбачена, а форфейтер має право перепродажу активу на вторинному ринку. У факторингових операціях на відміну від форфейтингових не має потреби у гарантії від третьої особи [1].

На нашу думку, доцільність використання того чи іншого методу визначається метою, яку перед собою ставить кредитор (продавець, експортер). Факторингове обслуговування найбільш ефективне для малих і середніх підприємств, які традиційно відчувають фінансові труднощі через несвоєчасне погашення дебіторами своїх боргів та обмеженість доступних для них джерел кредитування. Цей метод дає можливість його користувачам зосередитися на виробництві та економити на витратах з оплати праці. Форфейтинг нами вбачається найбільш ефективним для великих підприємств, які мають на меті акумуляцію грошових коштів для реалізації довгострокових і дорогих проектів.

1. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. / О. О. Терещенко. — К., 2003. — 554 с.
2. Череп А. В. Банківські операції: навч. посіб. / А. В. Череп, О. Ф. Андросова. — К.: Кондор, 2008. — 410 с.